

KÖZJAVAK, SZÖVETKEZET

Dr. Szabó Zoltán

HANGYA

ügyvezető titkár

Budapest 2013. április 4.

Az agrár- közjavak elvi alapjai

A közjavak sajátosságai

Magánjóság- közjóság

Közjavak az új KAP-ban

Közösség, szövetkezés, társadalmi javak

Agrár közjavak, a KAP „zöldítés” elvi alapja

- a mezőgazdasági táj;
- a biológiai sokszínűség;
- a vízminőség és hozzáférhetőség;
- a talaj funkcionalitása;
- az éghajlat stabilitás;
- a levegő minősége,
- az árvíz visszatartó képesség,
- a tűzvészek fékezésének képessége;
- vidéki vitalitás,
- az élelmezésbiztonság,
- az állatjólét- és -egészség

Mi a közjószág ?

- A közjavak (közjószágok) olyan javak (szolgáltatások), amelyek
- a mindennapos élet és a termelés normális működéséhez elengedhetetlenül szükségesek, ugyanakkor
 - megfelelő kínálatuk biztosítása piaci mechanizmuson keresztül jellemzően nem megoldott.

A javak piaci alapú kielégítésének korlátai

- Létesítésük, fenntartási, működési költségük objektív okok folytán meglehetősen magasak.
- Nem vagy csak nehezen lehet azonosítani az ellenérték megtérítésére kötelezhető fogyasztókat.
- Nem egyértelműen, illetve nehezen határozható meg a szolgáltatással arányos ellenérték meghatározása.
- Bevételeik begyűjtése bizonytalan, a megtérülési idő hosszú.
- Jellemző rájuk a „potyautas-magatartás”.

A közjavak általános attribútumai

- nem- versengő fogyasztás,
- a fogyasztásból való kizárhatatlanság
- extern hatások,
- a javak oszthatatlansága
- a kínálat nem- piaci szereplőkön (állami/non-profit szektoron) keresztül realizálódik
- nyilvánosság

A magán és közjavak összehasonlító jellemzői

A javak típusa	Versengés	Hozzáférhetőség	Technikai jelleg	Nyilvánosság foka
Magánjavak	Rivalizál	Kizár	Teljes mértékben kizár és rivalizál	Alacsony
Klubjavak	Kisebb közösségben nem rivalizál	Kizár	A kizárás a közösség létszámától függő	Közepes
Nem tiszta (vegyes) közjavak	Nem rivalizál	Csak magas költség mellett zár ki	A kizárás, ha technikailag lehetséges is, a létszámtól függő	
Tiszta közjavak	Nem rivalizál	Nem zár ki	A kizárás technikailag nem lehetséges. A rivalizálás a létszámtól függően ugyanakkor korlátozottan lehetséges	Magas

A köz számára biztosított haszon a KAP forrásain alapulóan

I. Pillér

- Élelmezésbiztonság
- Piaci stabilitás
- Fenntartható minőségi termelés
- Vidéki foglalkoztatás és gazdasági életképesség
- Vonzó vidéki táj a művelésben tartás révén

II. Pillér

- Kedvezőtlen adottságú területek művelésben tartása
- Biodiverzitás
- Magas természeti értékű területek fenntartása
- Termőföld- és víz-gazdálkodás
- Megújuló energiaforrások

Az új KAP belső eszközei a közjavak megteremtéséhez

- Közvetlen kifizetések („zöldítés” éghajlat és környezet szempontjából előnyös gyakorlat)
- Vidékfejlesztési intézkedések (hátrányos térségek számára nyújtott kifizetés, környezeti javak /talaj, víz, éghajlat/ védelmét szolgáló kifizetések, ökoszisztémák megőrzése) illetve közösségi intézkedések /termelői csoport, LEADER/

Közös jellemző: a piac által közvetlenül nem elismert költségek részleges közösségi kompenzációja, de kell az előállító altruista magatartása

AZ EURÓPAI UNIÓ SZABÁLYOZÁSA

a termelői csoportokról ,azok társulásairól, szövetkezésről

- 1.)1360/78/EGK rendelet (1978. június 23.)
- 2 .)220/91/EGK rendelet (1991. január 31.)
- 3.) 952/97/EGK rendelet (1997. június 2.)
- 4.) 2759/99 EK rendelet 6. Cikk
- 5.) 2000/C028/02 Közösségi iránymutatás 10. pont (2002. február 1.)
- 6.) 1698/2005/EK rendelete (2005. szeptember 20.)
továbbá a 1435/2003/EK rendelet az Európai Szövetkezeti
Társaságokról (SCE)

Cél: a termelőknek a piac strukturális hiányosságaiból fakadó kiszolgáltatottságának orvoslása (klubjavak szintje), fogyasztók mennyiségi és minőségi választékának bővítése (társadalmi haszon)

A szövetkezet, mint társadalmi közjó

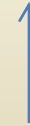
Szövetkezeti alapelvek

- Önkéntes és nyitott tagság
- Demokratikus tagi ellenőrzés
- A tagok gazdasági részvétele
- Autonómia és függetlenség
- Oktatás, képzés és tájékoztatás
- Együttműködés a szövetkezetek között
- Közösségi felelősség

Társadalmi javak

- Szabadság
- Egyenlőség
- Anyagi javak
- Környezet védelme
- Emberi jogok
- Közéletben való részvétel

Eredmény: átláthatóság, állami bevételek emelkedése, bizalom erősödése, egyéb társadalmi javak forrásának bővülése

Köszönöm a megtisztelő figyelmüket !

**MAGYAR TERMELŐI ÉRTÉKESÍTŐ ÉS SZOLGÁLTATÓ
SZERVEZETEK/SZÖVETKEZETEK
HANGYA EGYÜTTMŰKÖDÉSE**

1075 Budapest, Károly körút 5/a., Tel/fax: +36-1-413-1911;

+36-1-342-5723

Mobil: +36-30-91-98-100

+36-20-5657-213

E-mail: hangyakozpont@t-online.hu

Honlap: www.hangyaszov.hu